

PROGRAMĂ PENTRU OPȚIONAL

DENUMIREA OPȚIONALULUI: *Textul literar – o lume a valorilor*

TIPUL DE OPȚIONAL: la nivelul disciplinei Limba și literatura română, cu rubrică proprie

CLASA: a VIII-a

DURATA OPȚIONALULUI: 1 an (septembrie 2018 – iunie 2019)

FRECVENȚA OPȚIONALULUI: 1 oră pe săptămână

NUMELE PROPUNĂTORULUI: prof. Nela Talabă

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT: Școala Gimnazială Drăgușeni

ARGUMENT

Educația multiculturală și interculturală sunt o componentă importantă a educației contemporane.

Pe plan general (social, economic, politic, geografic etc.), schimbările permanente, migrarea forței de muncă, dorința oamenilor de a-și continua studiile în alte țări, posibilitatea de a călători mult mai ușor dintr-o țară în alta sunt elemente care determină multiculturalitatea.

Multiculturalitatea este un dat, o realitate a societății de astăzi. Ea presupune diversitate pe toate planurile. Este necesară conștientizarea existenței acestei diversități și a rolului ei în îmbogățirea propriei identități și a propriei culturi. Educația interculturală are rolul de a promova atitudinile tolerante, deschise, de acceptate și înțelegere firească a raportului eu-celălalt, egalizarea șanselor în educație, valorificarea diferențelor culturale și transformarea lor în resurse pedagogice.

Lectura operelor literare are multiple valențe formative pentru elevi. Este deopotrivă sursă de cunoaștere și spațiu al căutării de sine, al autocunoașterii, al descoperirii propriului eu. Textul literar poate fi privit ca un spațiu virtual al întâlnirii dintre eu și celălalt. Eu și celălalt sunt ipostaze ale sinelui multiplu sau identităților multiple care se regăsesc în raportul dintre cititor, personaje, narator, scriitor sau în raportul dintre lumea fictivă și lumea reală. Valorile sinelui multiplu (morale, culturale, etnice, religioase) relaționează în textul literar, se confruntă, se întrepătrund, se îmbogățesc și se dezvoltă reciproc. Textul literar facilitează evitarea prejudecăților, a discriminării și intoleranței, a promovării interculturalității ca valoare supremă a societății contemporane.

Pornind de la aceste considerente, opționalul pe care îl propun vine în sprijinul elevilor, întrucât se bazează pe modelul dezvoltării personale centrat pe elev și vizează două laturi ale personalității: dezvoltarea gustului pentru lectură și dezvoltarea propriei identități, prin corelație cu identitatea celorlalți (elevi-cititori, personaje).

Textele-suport alese trebuie să respecte criteriul estetic și să fie veritabile resurse pentru dezvoltarea competenței interculturalității la elevi. În același timp, întrucât trăim într-o eră a tehnologiei digitale, în contextul în care se acordă o mare importanță competenței digitale, opționalul propune utilizarea unor resurse educaționale deschise și diverse (RED): imagini, desene, benzi desenate, filme, reclame, afișe, postere, Internetul – ca mijloc de informare și de documentare, dicționare, enciclopedii etc.

COMPETENȚE GENERALE

1. Receptarea textului literar din perspectiva valorilor specifice interculturalității;
2. Utilizarea lecturii în vederea dezvoltării competenței interculturalității;

VALORI ȘI ATITUDINI

- Dezvoltarea interesului pentru lectură și a plăcerii de a citi;
- Constituirea și interiorizarea unei constelații proprii de valori, care să confere identitate persoanei;
- Valorificarea și dezvoltarea creativității ca resursă pentru dezvoltarea personală;
- Conștientizarea și acceptarea diversității etnice, sociale, culturale, religioase etc.

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI ASOCIATE

1. Receptarea textului literar din perspectiva valorilor specifice interculturalității;

Competențe specifice	Conținuturi asociate
1.1 Citirea unor texte diferite care abordează problematica diversității umane, a relațiilor umane în contextul acestor diversități, a multiculturalității, a valorilor umane	Texte literare din literatura română și universală Valorile umane universale: binele, adevărul și frumosul Valori specifice interculturalității: abilități de comunicare, toleranța, empatia, respectul, solidaritatea, acceptarea diversității etc. Personaj literar; persoană

<p>1.2 Observarea comportamentului personajelor literare/ a persoanelor, în vederea identificării valorilor morale absente sau dobândite</p> <p>1.3 Exprimarea opiniei față de comportamentul personajelor literare/ a persoanelor și față de valorile morale absente sau dobândite</p> <p>1.4 Exprimarea opiniei față de mesajul transmis de o operă lirică</p> <p>1.5 Sesizarea raportului dintre autor-narator-personaje-cititor, pentru identificarea identităților multiple (ipostaze)</p> <p>1.6 Exprimarea opiniei față de orizontul cultural local și național, față de tradiții și valori ale culturii naționale</p>	<p>Comportamentul personajelor literare / persoanelor</p> <p>Mesajul operei literare</p> <p>Autor-narator-personaje-cititor</p> <p>Valorile culturii naționale</p>
---	--

2. Utilizarea lecturii în vederea dezvoltării competenței interculturalității

Competențe specifice	Conținuturi asociate
<p>2.1 Redactarea de compuneri / eseuri, în care cititorul devine personaj al operei literare studiate</p> <p>2.2 Schimbarea perspectivei narative a operei literare studiate</p> <p>2.3 Argumentarea punctului de vedere referitor la valorile culturii naționale</p> <p>2.4 Valorizarea textului literar prin transfigurarea lui într-un alt limbaj artistic (desen, pictură, muzică etc.)</p>	<p>Sinele meu – personaj în lumea textului literar</p> <p>Vocea mea narativă în textul literar</p> <p>Valorile culturii naționale</p> <p>Interdisciplinaritate și inteligențe multiple</p>

Metode de evaluare:

- observarea sistematică a comportamentului;
- portofoliul;
- proiectul;
- autoevaluarea;
- evaluarea reciprocă;
- metoda „Scaunul autorului”
- compuneri;
- jurnalul de lectură;
- Proiectul.

CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII

I. Literatură română

1. ”Domnu Trandafir”, de Mihail Sadoveanu - Personajul – model . Viața ca pasiune
2. „Ulița copilăriei”, de Ionel Teodoreanu - Copilaria si atmosfera de poveste din casa bunicilor
Relația autor, narator, personaj
3. „Scrisoarea III” de Mihai Eminescu - Patriotismul ca valoare
4. „Sus inima” , de George Coșbuc- Poezia ca expresie a patriotismului.
Procedee de expresivitate
5. „Sufletul satului”, de Lucian Blaga - Satul românesc între tradiție și speranță
6. Alexandru Brătescu-Voinești, ”Moartea lui Castor - Legătura dintre oameni și animale
7. Poezia „Dans în ploaie”, de Ana Blandiana - Ploaia, prilej de manifestare a libertății și a bucuriei de a trăi
8. ”Recreația mare”, de Mircea Sântimbreanu - Valoarea moralizatoare a literaturii

II. Literatura universală

1. Cititorul din peșteră de Rui Zink - Valoarea lecturii.
2. Aventurile lui Tom Sawyer, de Mark Twain - Copilăria ca spațiu al libertății absolute
3. „Cartea prietenului meu”, de Anatole France - Copilul și realitatea înconjuratoare
Lección de viață
4. „Din cetatea lui Eu în Cetatea lui Tu”, de Mersine Vigopoulou - Valori morale pozitive
5. Michael Ende- „Un bătrân taciturn și un băiat limbut”, din romanul „Momo” - Prietenia. Impresii și exprimare de opinie
6. Alphonse Daudet – „Piciul” – „Gândacii” – Intoleranța / discriminarea
Familia și rolul ei
7. `Cartea junglei~, de Rudyard Kipling - Valoarea respectului și a prieteniei
8. „Minunata călătorie a lui Nils Holgersson prin Suedia” - Selma Lagerlöf - Călătoria ca inițiere în valorile morale ale acestei lumi
9. „Matilda”, de Roald Dahl - Dreptul copiilor la educație
11. „Minunea”, de R. J. Palacio – Îndemn la a privi dincolo de aparențe

Bibliografie

1. Cucos, Constantin, *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*, Editura Polirom, Iași, 2000.
2. Goia, V., Drăgoteiu I., *Metodica predării limbii și literaturii române*, EDP, București, 1995
3. Oprea, C. L., *Alternative pedagogice interactive*, editura Universității, București, 2003
4. Pamfil, Alina, *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*, Editura Paralela 45, 2003
5. *Programa școlară pentru cursul opțional LECTURA ȘI ABILITĂȚILE DE VIAȚĂ (Curriculum la decizia școlii pentru clasele a V-a – a XII-a) Aprobată prin O.M.E.C.T.S. nr. 3961/3.05.2012*
6. Rey, Micheline, *Educația interculturală. Experiențe, politici, strategii*, Ed. Polirom, Iași, 1999.
7. Parfene, C., *Metodica studierii limbii și literaturii române în școală*, Editura Paralela 45, Pitești, 1999
8. Pintilie, M., *Metode moderne de învățare-evaluare*, Editura Eurodidact, Cluj-Napoca, 2002
9. Șerdeanu, M., Șerdeanu, I., *Textul literar și interpretarea lui*, Casa de Editură Transilvania, Cluj-Napoca, 1992.
10. http://www.ardor.org.ro/content/ro/educatia_interculturala.pdf

PLANIFICAREA MATERIEI LA DISCIPLINA OPȚIONALĂ „TEXTUL LITERAR – O LUME A VALORILOR”

CLASA A VIII-A – AN ȘCOLAR 2018-2019

SEMESTRUL I

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE	COMPETENȚE SPECIFICE	CONȚINUTURI	NR. DE ORE ALOCATE	DATA/ SĂPTĂMÂNA	OBSERVAȚII
Introducere în minunata lume a lecturii	1.1, 1.3	PREZENTAREA CONȚINUTURILOR OPȚIONALULUI,, A OBIECTIVELOR ȘI A MODALITĂȚILOR DE REALIZARE A ACESTUIA	1		
Valoarea lecturii.	1.1, 1.2, 1.3, 2.1	„Cititorul din peșteră” de Rui Zink	2		
Valori morale pozitive	1.1, 1.2, 1.3, 2.3	„Din cetatea lui Eu în Cetatea lui Tu”, de Mersine Vigopoulou	1		
Personajul – model . Viața ca pasiune	1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2	”Domnu Trandafir”, de Mihail Sadoveanu	2		
Copilaria si atmosfera de poveste din casa bunicilor Relația autor, narator, personaj	1.1, 1.5, 2.3	Ionel Teodoreanu – „În casa bunicilor”	2		
Patriotismul ca valoare Poezia ca expresie a	1.1, 1.4, 1.6, 2.3, 2.4 1.1, 1.4, 1.6, 2.3, 2.4	„Scrisoarea III” de Mihai Eminescu . „Sus inima” , de George Coșbuc	2 2		

patriotismului. Procedee de expresivitate					
Dreptul copiilor la educație	1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.3	„Matilda”, de Roald Dahl	2		
Copilul și realitatea înconjurătoare Lecție de viață	1.1, 2.1, 2.2	„Cartea prietenului meu”, de Anatole France	2		
		Evaluarea portofoliului în care elevii includ un jurnal literar, unde își exprimă opiniile despre textele literare studiate; imagini, desene sugestive, benzi desenate, eseuri despre valorile pe care le exprimă operele literare, afișe, reclame etc.	1		

SEMESTRUL II

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE	COMPETENȚE SPECIFICE	CONȚINUTURI	NR. DE ORE ALOCATE	DATA/ PERIOADA	OBSERVAȚII
Satul românesc între tradiție și speranță	1.1, 1.4, 1.6, 2.3, 2.4	„Sufletul satului”, de Lucian Blaga	2		
Prietenia. Impresii și	1.1, 1.2, 1.3, 2.2, 2.3	Michael Ende- „Un bătrân taciturn și un băiat limbut,, din romanul „Momo”	2		

exprimare de opinie					
Intoleranța / discriminarea	1.1, 1.2, 1.3, 2.3	Alphonse Daudet – „PICIUL” – „Gândacii” –	1		
Legătura dintre oameni și animale Valoarea lecturii. Scriere creativă	1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.3	Alexandru Brătescu-Voinești, ”Moartea lui Castor	2		
Valoarea respectului și a prieteniei	1.1, 1.2, 1.3, 2.3	Cartea junglei~, de RUDYARD KYPLING	2		
Ploaia, prilej de manifestare a libertății și a bucuriei de a trăi	1.1, 1.4, 2.3	Poezia „Dans în ploaie”, de Ana Blandiana	1		
Călătoria ca inițiere în valorile morale ale acestei lumi	1.1, 1.2, 1.3, 2.2, 2.3	„Minunata călătorie a lui Nils Holgersson prin Suedia” - Selma Lagerlöf	2		
Valoarea moralizatoare a literaturii	1.1, 1.2, 1.3, 2.3	”Recreația mare”, de Mircea Sântimbreanu	1		
Îndemn la a privi dincolo de aparențe	1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.3	„Minunea”, de R. J. Palacio	1		
		Recapitulare finală	1		
		EVALUAREA PORTOFOLIULUI	1		

UNITATEA 1 - Valoarea lecturii - „Cititorul din peșteră” de Ruy Zink

Conținuturi (detalieri)	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse. Forme de organizare	Metode / procedee didactice	Nr. de ore	Evaluare
„Cititorul din peșteră”, de Ruy Zink	1.1, 1.2, 1.3, 1.5, 2.1	- exerciții de identificare a temei / motivelor și a ideilor principale din text; - exerciții de sesizare a raportului dintre autor-narator-personaje-cititor - exerciții de exprimare a opiniei față de comportamentul personajelor - exerciții de exprimare a opiniei față de valorile morale exprimate prin intermediul acțiunii și personajelor (libertatea, dragostea de lectură, a vedea dincolo de aparențe etc.) - exerciții de redactare a unor compuneri în care cititorul devine personaj în opera citită - exerciții de redactare a	Cartea „Cititorul din peșteră”, de Ruy Zink - fragmente Fișe de lucru Internet / activitate individual combinată cu activitate pe grupe	- lectura expresivă - lucrul pe grupe - ateliere de lucru (redactare) - scaunul autorului - explozia stelară	1	Observare sistematică Autoevaluare Evaluare reciprocă
					1	Scaunul autorului

		unei compuneri cu titlul „Valoarea lecturii”				
--	--	---	--	--	--	--

UNITATEA 2 - Valori morale pozitive

Conținuturi (detalieri)	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse. Forme de organizare	Metode / procedee didactice	Nr. de ore	Evaluare
„Din cetatea lui Eu în cetatea lui Tu”, de Mersine Vigopoulou - fragmente	1.1, 1.2, 1.3, 2.3	- exerciții de identificare a temei / motivelor și a ideilor principale din text; - exerciții de exprimare a opiniei față de comportamentul personajelor - exerciții de exprimare a opiniei față de valorile morale exprimate prin intermediul acțiunii și personajelor sau a nonvalorilor (modestia / orgoliul; înțelepciunea, calmul / mânia, altruismul / egoismul etc.) - exerciții de redactare a unor dialoguri în care se exersează valorile morale	Cartea „Din cetatea lui Eu în cetatea lui Tu”, de Mersine Vigopoulou - fragmente Fișe de lucru Benzi desenate -activitate individuală combinată cu activitate pe grupe	Lectura expresivă a unor fragmente din text Brainstorming Problematizare Conversație euristică, Lucru pe grupe Joc de rol	1	Observare sistematică Autoevaluare Evaluare reciprocă

		<p>ce reies din textul citit</p> <ul style="list-style-type: none">- exerciții de mimare a unor situații în care sunt implicate nonvalorile (valorile morale negative) <p>ce reies din textul citit</p> <ul style="list-style-type: none">- exerciții de realizare a unei benzi desenate care redă acțiunile din textul citit				
--	--	---	--	--	--	--